

2 Ukazatele plodnosti

Intenzitní ukazatele vystihují lépe situaci ve vývoji porodnosti než absolutní počty, neboť jsou očistěny od vlivu věkové struktury. Pomalejší růst úhrnné plodnosti² ve srovnání s růstem absolutních počtů narozených souvisel s širší věkovou základnou žen v reprodukčním období, kterou tvořily početné generace ze 70. let minulého století. I přes pozorovaný růst úhrnné plodnosti zůstala její úroveň v roce 2010 (1,49) výrazně pod hodnotou prostého zachování reprodukce populace (2,1 dítěte).

Změny ve vývoji porodnosti a plodnosti jsou vysvětlovány teorií druhého demografického přechodu, jenž v západoevropských zemích probíhal od druhé poloviny 60. let do konce let 80. a jenž v zemích střední a východní Evropy nastoupil s plnou silou až po roce 1989, kdy se do demografického vývoje ještě promítly důsledky hlubokých změn ve společnosti a důsledky ekonomické transformace. Postupem času se ztratila provázanost mezi sňatkem a rozením dítěte. Uzavírání sňatků a rození dětí se odkládalo do vyššího věku, což způsobilo výrazný pokles úrovně plodnosti a růst průměrného věku matek při narození dítěte v průřezových ukazatelích.

2.1 Úhrnná plodnost podle pořadí a míry plodnosti podle věku matky

Posledních 20 let bylo z hlediska procesu porodnosti a reprodukčních vzorců v české populaci obdobím velkých, poměrně rychlých a svým dopadem významných proměn. Nejvýrazněji se tato transformace projevila posunem fáze zakládání rodiny do vyššího věku a poklesem transverzálních ukazatelů charakterizujících úroveň plodnosti na jednu z nejnižších hodnot.

Naposledy byla úhrnná plodnost vyšší než hodnota udávaná pro zachování prosté reprodukce s ohledem na tehdejší úmrtnostní poměry v roce 1979, kdy činila 2,29 dítěte na ženu. Pokles hodnoty úhrnné plodnosti nadále pokračoval a v roce 1993 byla úhrnná plodnost 1,67. Od roku 1995 po celé jedno desetiletí se hodnoty úhrnné plodnosti v České republice pohybovaly pod hodnotu 1,3, což je hranice vymezující populaci s extrémně nízkou plodností – „lowest-low fertility“. Hranici 1,3 dítěte na jednu ženu překonala úhrnná plodnost až v roce 2006, přičemž hodnotou 1,33 se Česká republika i nadále řadila k zemím s velmi nízkou úrovní plodnosti.

Vývoj úrovně úhrnné plodnosti v 90. letech procházel podobnými změnami jako absolutní počty narozených dětí. Pro první polovinu 90. let byl typický prudký pokles intenzit plodnosti a to jak celkové, tak i plodnosti podle pořadí, a k tomuto poklesu došlo téměř u všech věkových skupin. Následovalo období stagnace úhrnné plodnosti na velice nízké úrovni (nejnižší byla v roce 1999 – 1,13). Od roku 2000 se hodnota úhrnné plodnosti začala pomalu zvyšovat a v roce 2005 dosáhla hodnoty 1,28 dítěte na ženu a v roce 2010 to bylo už 1,49 dítěte na ženu.

Úhrnná plodnost podle pořadí do konce minulého století klesala u všech uváděných pořadí. K prudkému poklesu došlo v první polovině 90. let zejména u plodnosti prvního pořadí. Od roku 2002 se plodnost prvního pořadí zvyšovala, až v roce 2008 téměř dosáhla úrovně z první poloviny let 90. U plodnosti druhého pořadí nebyl pokles tak výrazný, ale k oživení došlo později. Nejvýraznější vzestup lze pozorovat v roce 2007, a i když se plodnost druhého pořadí dále zvyšovala, hodnotám z první poloviny 90. let se již nepřiblížila. U plodnosti třetího pořadí lze pozorovat podobný průběh jako tomu bylo u druhého pořadí, a stejně tak i u plodnosti čtvrtého a vyššího pořadí. Zde však bylo oživení v druhé polovině prvního desetiletí 21. století minimální.

Tab. 2.1 Úhrnná plodnost podle pořadí

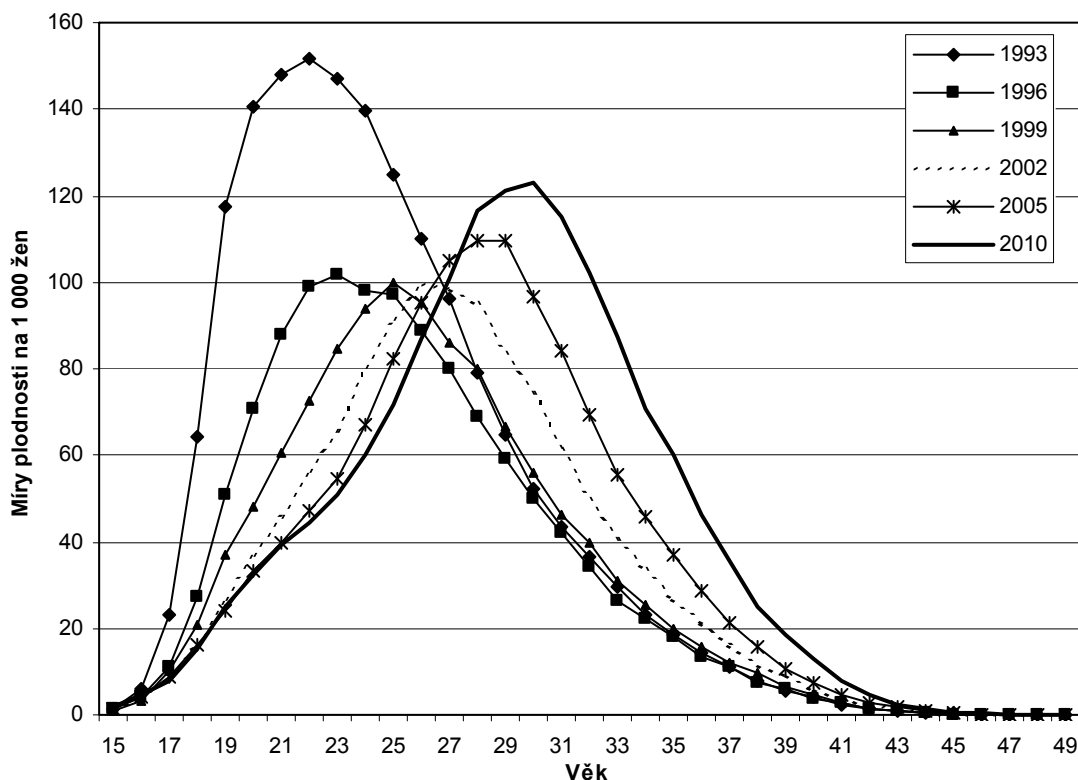
Pořadí dítěte	1993	1996	1999	2002	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.	0,764	0,520	0,526	0,557	0,632	0,660	0,694	0,735	0,732	0,721
2.	0,640	0,470	0,429	0,430	0,465	0,477	0,528	0,548	0,551	0,561
3.	0,184	0,132	0,122	0,128	0,132	0,136	0,156	0,156	0,150	0,153
4+	0,077	0,062	0,055	0,056	0,053	0,055	0,060	0,058	0,059	0,059
Celkem	1,666	1,185	1,133	1,171	1,282	1,328	1,438	1,497	1,492	1,493

² Vyjadřuje průměrný počet živě narozených dětí jedné ženě během celého jejího reprodukčního období (15-49 let), za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zůstaly na stejné úrovni jako v daném kalendářním roce.

Od počátku 90. let docházelo v České republice k postupnému snižování intenzity plodnosti v nejmladších věkových skupinách. Plodnost žen ve věku 18-21 let nebyla v roce 1996 ani poloviční ve srovnání se situací v roce 1993 a v roce 2002 byla na čtvrtinové úrovni ve srovnání s rokem 1993. V dalších letech se již pokles plodnosti v tomto věkovém intervalu prohluboval velmi mírně.

V letech 2001-2005 došlo k přesunu maximální plodnosti z věkové skupiny 20-24letých do věku 25-29 let, a od roku 2002 převýšila intenzita plodnosti ve věkové skupině nad 30 let intenzitu plodnosti žen, kterým ještě nebylo 25 let. Vliv věkové skupiny 15-19letých na celkovou úroveň plodnosti poklesl z 13 % v roce 1993 na 5 % v roce 2001 a dále klesal už jen velmi zvolna – v roce 2010 činil podíl této věkové skupiny na celkové plodnosti 4 %. Zatímco v roce 1993 byla maximální plodnost ve věku 22 let, v roce 2005 to bylo ve věku 29 let a v roce 2010 byla nejvyšší plodnost u 30letých. Z toho by se mohlo zdát, že se profil plodnosti v posledních pěti letech již moc neměnil. Nedošlo však pouze k posunu věku maximální plodnosti o jeden rok, ale zvýšilo se i samotné maximum. V letech 1996-2002 se maximální intenzita plodnosti stabilizovala na hodnotě 100 dětí na 1 000 žen při současném přesouvání vrcholu křivky rozložení plodnosti do vyšších věků. A zatímco u žen 27letých a mladších se v posledních pěti letech míry plodnosti oproti roku 2005 mírně snížily, plodnost 28letých a starších se výrazně zvýšila. V roce 2005 se 28leté a starší ženy podílely na plodnosti 55 %, v roce 2010 to bylo 64 % a za tímto nárůstem stálo především zvýšení plodnosti 35letých a starších.

Graf 2.1 Míry plodnosti podle věku ženy ve vybraných letech

2.2 Rodinný stav a věk matky

Podstatná část reprodukce se ve sledovaném období 1993-2010 stále realizovala v manželství, přestože pokles sňatečnosti ovlivňoval i redukovanou míru plodnosti vdaných žen. Na počátku historie samostatné ČR byl propad manželské plodnosti velmi prudký. V roce 1996 klesla hodnota manželské plodnosti o třetinu ve srovnání s rokem 1993. Dále již pokles nebyl tak výrazný, v letech 2000-2005 úroveň plodnosti v manželství stagnovala a počínaje rokem 2006 došlo jejímu k oživení, avšak v posledních dvou letech se plodnost v manželství opět mírně snížila. Podíl úhrnné plodnosti vdaných žen na celkové úhrnné plodnosti se však snižoval stále. Zatímco v roce 1993 se vdané ženy podílely na celkové plodnosti z 87 %, v roce 2005 to bylo už jenom ze dvou třetin a v roce 2010 už byl jejich podíl pouze 58 %.

Mimomanželská plodnost se snižovala pouze mezi lety 1993-1996, kdy došlo i k prudkému poklesu celkové úhrnné plodnosti. V následujících letech neustále rostla a to zejména díky zvyšování úhrnné plodnosti svobodných žen. Podíl úhrnné mimomanželské plodnosti z celkové úhrnné plodnosti byl v tomto období nižší než podíl živě narozených dětí mimo manželství z živě narozených celkem. Od roku 1998 podíl mimomanželské plodnosti na celkové úhrnné plodnosti začal převyšovat podíl z absolutních počtů.

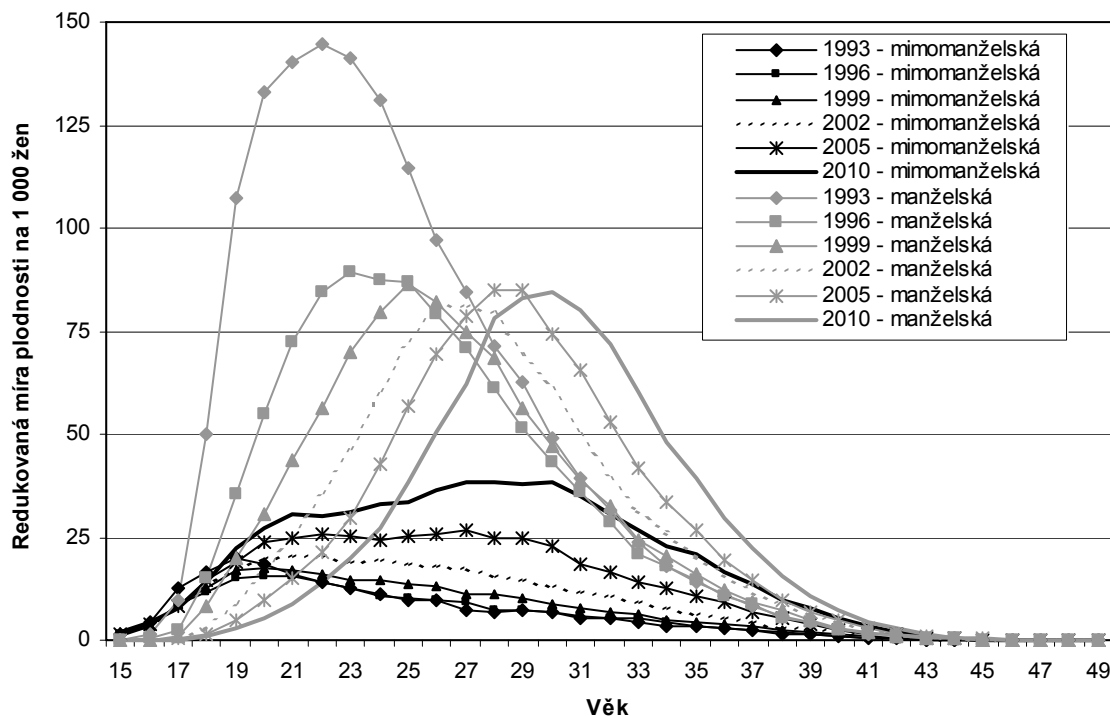
Nejrychlejší nárůst úhrnné mimomanželské plodnosti byl zaznamenán v letech 2001-2005, kdy tento ukazatel rostl v průměru o 12 % ročně. Růst intenzity plodnosti mimo manželství (především u žen dosud neprovdaných) v těchto letech se stal základem růstu celkové úhrnné plodnosti. Úroveň úhrnné mimomanželské plodnosti se zvyšovala i v letech 2006-2010, ale meziroční přírůstky se postupně snižovaly.

Úroveň mimomanželské plodnosti byla dána zejména intenzitou plodnosti svobodných žen, neboť mezi dětmi narozenými mimo manželství převažovaly ty, které se narodily ženám, jež doposud nebyly vdané. V roce 1993 se na mimomanželské plodnosti podílela ze 71 % plodnost svobodných žen, v roce 2005 plodnost dosud neprovdaných žen představovala čtyři pětiny mimomanželské plodnosti a v roce 2010 to bylo už 85 %.

Tab. 2.2 Úhrnná plodnost podle rodinného stavu

Rodinný stav	1993	1996	1999	2002	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vdaná	1,463	0,989	0,897	0,865	0,857	0,866	0,920	0,931	0,891	0,871
Mimo manželství	0,202	0,196	0,236	0,306	0,425	0,462	0,516	0,566	0,602	0,622
z toho:										
svobodná	0,143	0,138	0,174	0,234	0,339	0,374	0,422	0,469	0,506	0,530
rozvedená	0,054	0,054	0,058	0,068	0,080	0,084	0,090	0,093	0,093	0,089
ovdovělá	0,005	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,004	0,003	0,003
Úhrnná plodnost	1,666	1,185	1,133	1,171	1,282	1,328	1,438	1,497	1,492	1,493

Graf 2.2 Redukované míry plodnosti podle rodinného stavu a věku

Rozložení redukovaných měr plodnosti podle věku v manželství a mimo něj doznalo od roku 1993 značných změn. V obou kategoriích došlo ke zvýšení věku maximální plodnosti, ale zatímco u manželské plodnosti současně s tím došlo i ke snížení maxima plodnosti, u plodnosti mimomanželské se toto maximum zvyšovalo a významně se změnil profil podle věku.

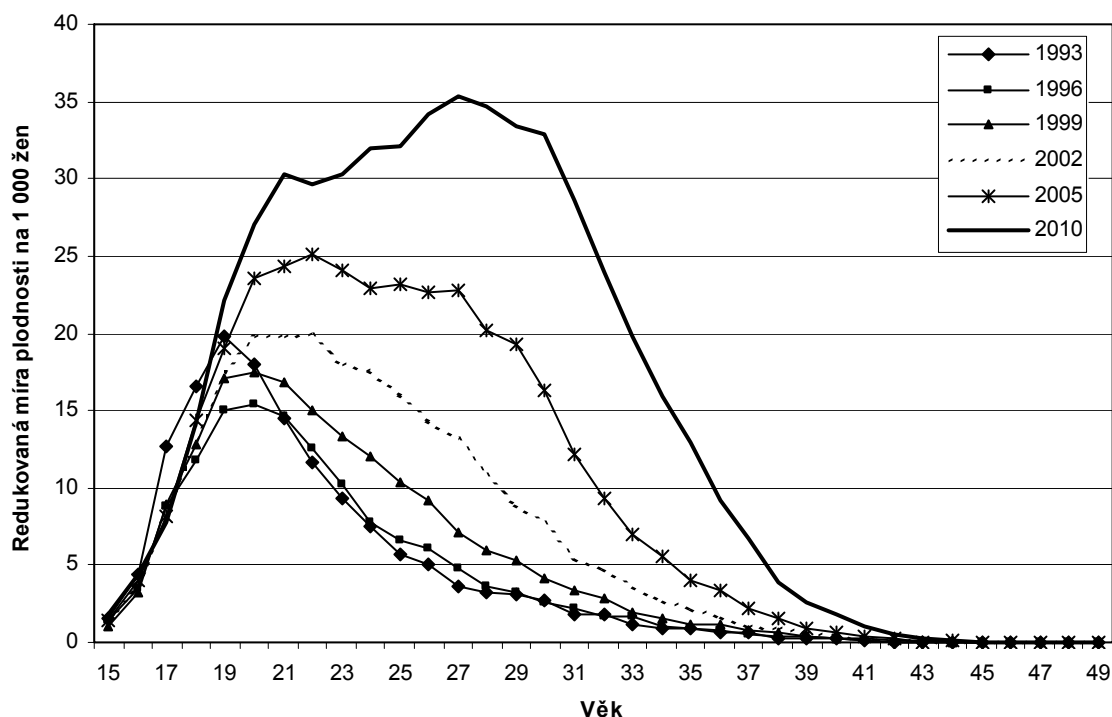
Snížování úrovně manželské plodnosti mezi roky 1993 a 1996 způsobilo především snížení redukovaných měr plodnosti vdaných žen mladších 30 let. V dalších letech manželská plodnost před dosažením 30. roku věku nadále klesala, po 30. narozeninách se začínala zvyšovat. V roce 1993 dosahovala plodnost vdaných žen svého maxima ve věku 22 let (na 1 000 žen se narodilo 145 dětí vdaným matkám), v roce 1996 se maximum posunulo do věku 23 let, ale na 1 000 žen v této věkové skupině připadalo pouze 89 dětí vdaných žen. Až do roku 2010 se maximum plodnosti příliš neměnilo, stále se pohybovalo v rozmezí 85-89 dětí narozených vdaným ženám na 1 000 žen bez ohledu na rodinný stav, ale významně vzrostl věk, v němž bylo tohoto maxima dosahováno – v roce 2010 byla nejvyšší úroveň manželské plodnosti až ve věku 30 let.

Úroveň mimomanželské plodnosti se od roku 1996 zvyšovala ve všech věkových skupinách s výjimkou 15 a 16letých. Rozložení redukovaných měr mimomanželské plodnosti podle věku se projevovalo zejména soustavným rozšiřováním věkového intervalu maximální plodnosti. Intenzita mimomanželské plodnosti u žen mladších 20 let se zvyšovala pouze mírně, nárůst plodnosti ve věku 20-24 let byl výraznější. K největšímu nárůstu plodnosti mimo manželství došlo ale u žen starších 25 let, a to jak v letech 2001-2005, tak zejména v letech 2006-2010, kdy významně vzrostla plodnost žen starších 30 let. Posun maxima mimomanželské plodnosti byl ovlivněn především kumulací intenzity plodnosti svobodných a rozvedených žen ve věku vyšším než 25 let. U rozvedených žen redukované míry plodnosti po 25. roku života teprve začínají nabývat na intenzitě, což souvisí s posunem uzavírání sňatků do vyššího věku a jeho samotným trváním. U svobodných žen tento trend vypovídá o stále častějším rozšíření partnerského soužití, jemuž nepředchází uzavření manželství.

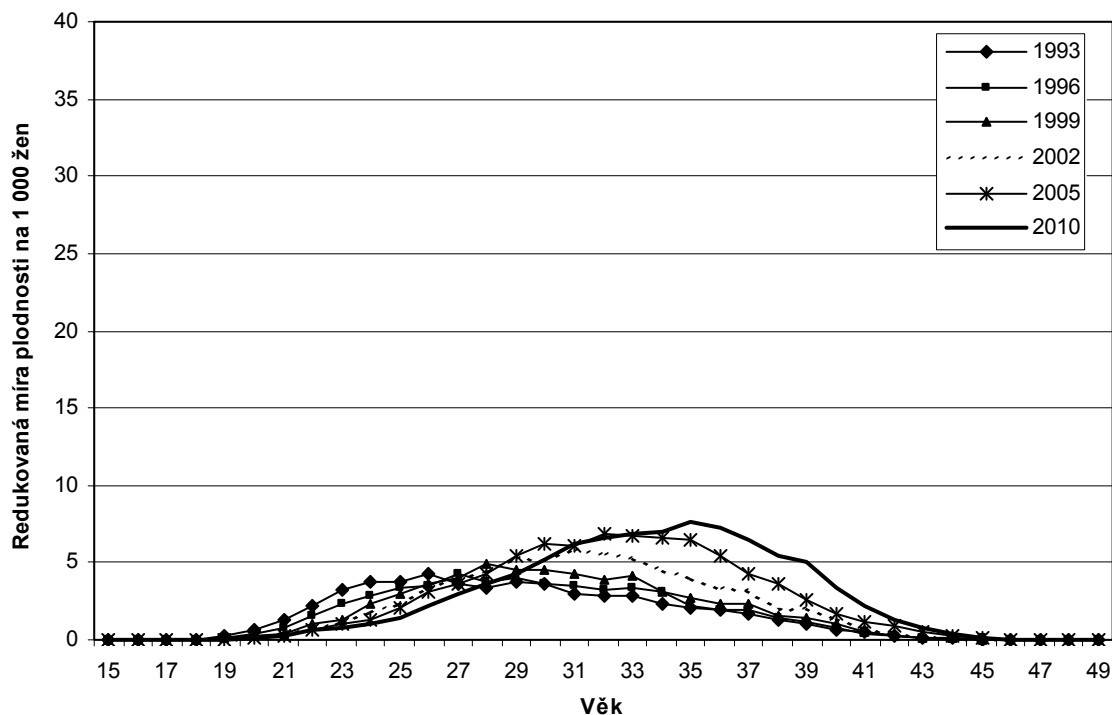
Od roku 1996, kdy se celková úroveň plodnosti svobodných žen začala zvyšovat, vzrůstala maximální intenzita plodnosti a zároveň se posouvala do vyššího věku (z 20 let v roce 1996, na 22 let v roce 2005 a dále na 27 let v roce 2010). Kromě posunu maxima do vyššího věku došlo zejména u žen starších 30 let k nárůstu plodnosti, když v roce 2010 byla plodnost těchto žen více než dvojnásobná ve srovnání s rokem 2005.

Rovněž redukované míry plodnosti rozvedených žen od roku 1993 zaznamenaly posun těžiště plodnosti do vyššího věku a od roku 1997 též pozvolný vzestup maximální intenzity plodnosti. Zatímco v roce 1993 maximální míry plodnosti dosahovaly rozvedené ženy ve věku 26 let, v roce 2005 připadala nejvyšší hodnota na ženy ve věku 32 let a v roce 2010 měly nejvyšší plodnost mezi rozvedenými ženami ženy 35leté.

Graf 2.3 Redukované míry plodnosti svobodných podle věku

Graf 2.4 Redukované míry rozvedených podle věku

Intenzita plodnosti ovdovělých žen je trvale minimální, její vliv na úroveň plodnosti úhrnné či mimomanželské je zanedbatelný, a tak tyto údaje nejsou samostatně hodnoceny.

Tab. 2.3 Průměrný věk matky při porodu podle rodinného stavu

Rok	Ženy celkem	v tom			
		vdané	ostatní	z toho	
				svobodné	rozvedené
1993	25,0	25,1	24,6	22,3	29,8
1996	26,1	26,3	25,2	23,0	30,4
1999	26,9	27,2	25,6	23,6	31,1
2000	27,2	27,6	25,8	23,9	31,4
2001	27,5	28,0	26,1	24,3	31,7
2002	27,8	28,4	26,2	24,5	31,9
2003	28,1	28,7	26,5	24,8	32,3
2004	28,3	29,1	26,7	25,1	32,5
2005	28,6	29,4	27,0	25,5	32,9
2006	28,9	29,7	27,3	25,9	33,1
2007	29,1	30,0	27,6	26,2	33,5
2008	29,3	30,3	27,8	26,5	33,6
2009	29,4	30,5	27,9	26,7	34,0
2010	29,6	30,7	28,1	27,0	34,1

Rostoucí intenzita plodnosti ve vyšším věku vedla k růstu průměrného věku matek při narození dítěte. V roce 1993 byly rodičky v průměru staré 25 let. V 90. letech se průměrný věk matek zvyšoval rychleji ve srovnání s prvními pěti lety nového tisíciletí. V letech 2006-2010 se věk matky při porodu zvyšoval i nadále, ale nárůst byl ještě pomalejší, když v těchto letech došlo k nárůstu o 0,7 roku na 29,6 roku, zatímco v předchozím pětiletém období se průměrný věk rodičky zvýšil o 1,1 roku (z 27,5 roku v roce 2001 na 28,6 roku v roce 2005).

V roce 1993 se průměrný věk vdaných žen příliš nelišil od věku, v němž v průměru rodily ženy bez ohledu na rodinný stav. To bylo způsobeno nízkým podílem dětí narozených mimo manželství. Postupem času se tyto hodnoty začaly od sebe více lišit, když průměrný věk vdaných matek rostl rychleji než průměrný věk

svobodných a rozvedených rodiček. Důvodem bylo odkládání vstupu do manželství do pozdějšího věku. Při srovnání průměrného věku rodiček podle rodinného stavu lze konstatovat, že rozdíly byly od roku 2000 vlastně stejné. Nejstarší byly mezi rodičkami ženy rozvedené, kterým v roce 2010 bylo průměrně 34,1 roku, vdaným ženám bylo při porodu průměrně 30,7 roku a průměrný věk svobodných rodiček činil 27,0 let.

Frekvence předmanželských koncepcí (podíl manželsky narozených dětí prvního pořadí, které se narodily do 8 měsíců od uzavření sňatku rodičů, ke všem dětem prvního pořadí narozeným v manželství) se v čase měnila. V 90. letech se v České republice masově rozšířilo používání moderní antikoncepce, což bývá uváděno jako jeden z hlavních činitelů transformace plodnosti, neboť umožnila nejen plánování konečného počtu dětí, ale také jejich časování. Dalším faktorem byly nepochybně změny ve formách partnerského soužití, kdy se ve společnosti stále více objevovala nesezdaná soužití a neplánované těhotenství přestávalo být důvodem k sňatku. V roce 1993 představoval podíl předmanželských koncepcí 54,5 %, v roce 2005 se jejich podíl snížil na 31,7 %. Během posledních pěti let se tento podíl i nadále snižoval, avšak tempo poklesu se zpomalilo a v roce 2010 bylo 26,0 % z prvorozených dětí narozených vdaným ženám počato před sňatkem. Také interval mezi uzavřením sňatku a narozením dítěte se prodlužoval, takže vstup do manželství neznamenal brzké narození dítěte.

2.3 Pořadí narozených a věk matky

Trendy snižování plodnosti a přesun z mladších věkových skupin do vyššího věku byly v letech 1993-2010 zřejmé u plodnosti všech pořadí. Z hlediska vývoje věkově specifických měr plodnosti totiž došlo, s výjimkou nejmladších věkových skupin, v posledním desetiletí k výraznému oživení plodnosti především u žen 30letých a starších.

Míra plodnosti prvního pořadí však nadále kulminovala před dosažením třicetileté hranice věku, v roce 2010 byla nejvyšší plodnost u žen 28letých (66,7 ‰). Míry plodnosti druhého pořadí dosáhly maxima u 31letých žen (55,3 ‰), u třetího pořadí u 34letých žen (12,6 ‰) a u čtvrtého a vyššího pořadí měly v roce 2010 nejvyšší plodnost ženy 36leté (4,4 ‰). V roce 2005 míry plodnosti podle pořadí dosahovaly vrcholu ve věku 27 let (59,0 ‰), 29 (47,7 ‰), 34 let (12,2 ‰) a u čtvrtého či vyššího pořadí byla nejvyšší plodnost ve věku 35 let (4,2 ‰) a oproti roku 1993 došlo u prvního pořadí ke zvýšení věku maximální plodnosti dokonce o 7 let, u druhého pořadí o 5 let, u třetího pořadí o 7 let a u čtvrtého a vyššího pořadí se věk maximální plodnosti zvýšil o 3 roky.

Odsouvání plodnosti do vyššího věku se projevilo zvyšováním průměrného věku při porodu, který se mezi lety 1993 a 2005 zvýšil z 25,0 na 28,6 roku. Stáří rodiček se i nadále zvyšovalo a v roce 2010 byl průměrný věk rodičky 29,6 roku. K největšímu nárůstu došlo u prvorodiček, u nichž byl v roce 1993 průměrný věk 22,6 roku, do roku 2005 se zvýšil o čtyři roky a v roce 2010 už byl 27,7 roku. U druhorodiček se mezi roky 1993 a 2010 zvýšil průměrný věk o 4,8 roku na 30,7 roku, když za posledních pět let došlo k nárůstu o 1,1 roku. U dětí třetího pořadí se průměrný věk matek zvýšil o 3,7 roku, z 29,3 v roce 1993 na 33,0 roku v roce 2010. K nejmenší změně došlo u průměrného věku matek v případě čtvrtého a dalšího dítěte – v letech 1993-2010 se zvýšil jen o dva roky. Za posledních pět let se ale téměř neměnil s výjimkou roku 2008, kdy bylo průměrné stáří matek u čtvrtého či vyššího pořadí 34,2, v letech 2009 a 2010 se pak mírně snížil.

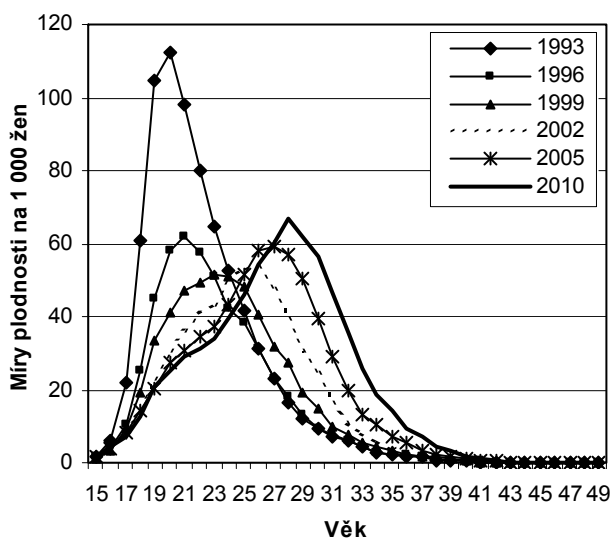
Odkládání reprodukce se v 90. letech projevilo i prodloužením meziporodních intervalů. V roce 1993 byl interval mezi prvním a druhým dítětem 3,9 roku, mezi druhým a třetím dítětem uplynulo průměrně 5,7 roku. V roce 2005 dosáhl 5,2 roku interval mezi prvním a druhým dítětem a mezi druhým a třetím dítětem 7,0 let. V letech 2006-2008 zůstával meziporodní interval před narozením druhého dítěte na úrovni hodnot z předchozích pěti let, ale v následujících dvou letech se tento interval mírně zkracoval a v roce 2010 se dítě druhého pořadí rodilo průměrně za 4,7 roku po prvním.

Tab. 2.4 Průměrný věk matky při narození dítěte (podle pořadí)

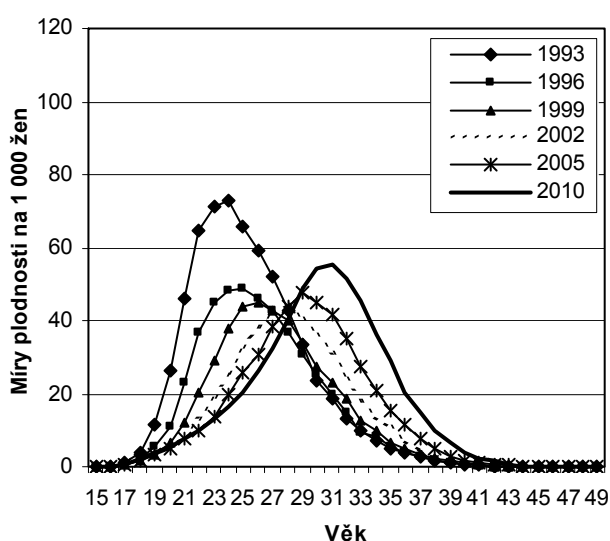
Pořadí dítěte	1993	1996	1999	2002	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.	22,6	23,7	24,6	25,6	26,6	26,9	27,2	27,4	27,5	27,7
2.	25,9	26,8	27,7	28,7	29,6	29,9	30,1	30,5	30,6	30,7
3.	29,3	30,2	30,9	31,9	32,4	32,6	32,8	33,0	33,1	33,0
4.+	31,8	32,2	32,8	33,3	33,7	33,8	33,8	34,2	33,9	33,8
Celkem	25,0	26,1	26,9	27,8	28,6	28,9	29,1	29,3	29,4	29,6

Interval mezi narozením dítěte druhého a třetího pořadí byl ve sledovaných letech vždy o 1,5-1,8 roku delší než mezi narozením prvního a druhého dítěte a i tendence jeho prodlužování či zkracování byly stejné jako u předchozího meziprodniho intervalu.

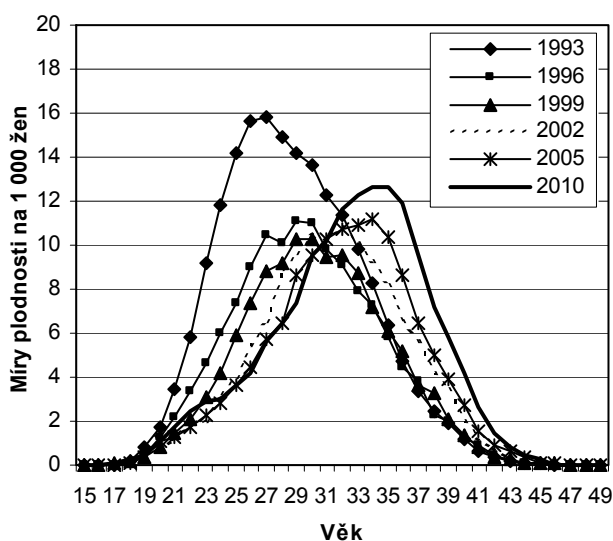
Graf 2.5 Redukované míry plodnosti 1. pořadí

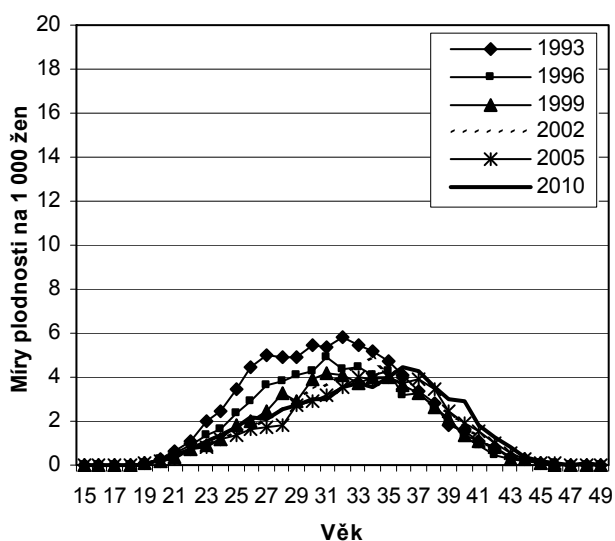
Graf 2.6 Redukované míry plodnosti 2. pořadí

Graf 2.7 Redukované míry plodnosti 3. pořadí

Graf 2.8 Redukované míry plodnosti 4.+ pořadí

Tab. 2.5 Meziprodni intervaly vybraných pořadí (v letech)

Interval mezi	1993	1996	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2009	2009	2010
1. - 2. porodem	3,9	4,5	5,0	5,2	5,2	5,3	5,3	5,3	5,3	5,2	5,3	5,2	4,9	4,7
2. - 3. porodem	5,7	6,2	6,5	6,6	6,8	7,0	7,0	7,0	7,1	6,9	7,1	6,9	6,7	6,4

2.4 Generační plodnost

Z generačního pohledu byl pro ženy narozené před rokem 1970 charakteristický časný vstup do rodičovské etapy života, zhruba 80 % z nich mělo své první dítě před 25. rokem věku. Početné generace žen z poloviny 70. let však vykazují diferencovanější vzorce rodinného chování, charakterizované výrazným posunem rodičovství do vyššího věku. Odkládání mateřství se populaci České republiky začalo projevovat u žen narozených na přelomu 60. a 70. let 20. století a později, což je zřejmé z generačních měř plodnosti: ve věku 25 let měla jedna žena z generace 1965 v průměru 1,26 dítěte, na 25letou ženu z generace narozených v roce 1970 připadalo průměrně 1,06 dítěte, žena narozená v roce 1974 měla v 25 letech průměrně pouze 0,73 dítěte a u generace žen z roku 1980 to bylo dokonce jen 0,39 dítěte.

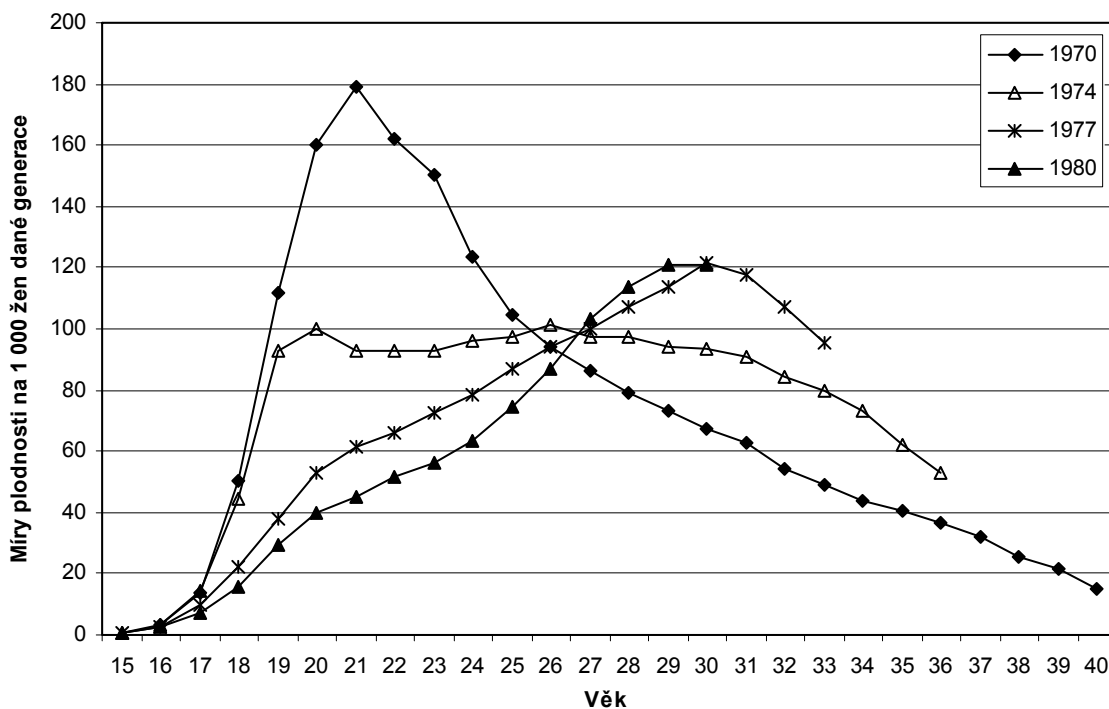
Tab. 2.6 Kumulované generační míry plodnosti

Dokončený věk	1965	1970	1972	1974	1976	1978	1980	1982	1984
25	1,26	1,06	0,90	0,73	0,56	0,44	0,39	0,34	0,33
30	1,70	1,46	1,34	1,21	1,08	0,98	0,93		
35	1,87	1,71	1,65	1,60					
40	1,94	1,84							
45	1,96								

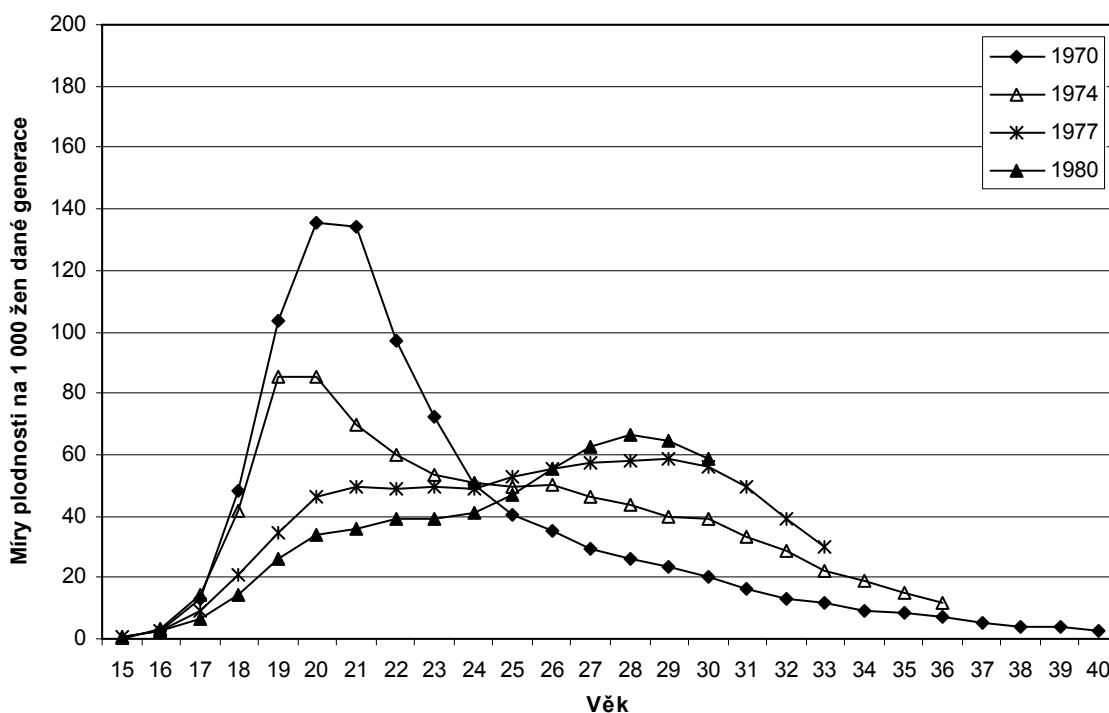
Tab. 2.7 Kumulované generační míry plodnosti 1. pořadí

Dokončený věk	1965	1970	1972	1974	1976	1978	1980	1982	1984
25	0,84	0,70	0,91	0,51	0,41	0,33	0,29	0,25	0,24
30	0,95	0,83	0,78	0,73	0,68	0,63	0,59		
35	0,98	0,89	0,87	0,85					
40	1,00	0,91							
45	1,00								

Graf 2.9 Míry generační plodnosti, generace 1970, 1974, 1977 a 1980

Graf 2.10 Míry generační plodnosti 1. pořadí, generace 1970, 1974, 1977 a 1980

Ve věku 30 let již jsou rozdíly v kumulované generační plodnosti menší, ale přesto zůstávají značné, když ve věku 30 let měla v průměru jedna žena z generace 1980 jen 0,93 dítěte, zatímco v generaci žen 1974 ve stejném věku již 1,21 dítěte a u žen narozených v roce 1970 až 1,46 dítěte a žena z generace 1965 měla ve 30 letech průměrně 1,70 dítěte. Rozdíl, resp. pokles mezi generacemi v kumulované úrovni plodnosti v roce, kdy dosáhly 35 let věku, již tak výrazný není.

U kumulovaných generačních měř plodností 1. pořadí jsou rozdíly mezi generacemi o něco menší než u celkové plodnosti. Kumulovaná generační plodnost 30leté ženy z generace narozených v roce 1980 je na úrovni 55 % plodnosti 30leté ženy z generace 1965, v případě srovnání generačních plodností 1. pořadí jde o 62 % úrovně generační plodnosti 1. pořadí generace 1965.

Ženy narozené v roce 1970 rodily děti v nízkém věku, s maximem ve 21 letech, kde je zastihl pokles plodnosti v 90. letech minulého století a míra plodnosti se u nich již v pozdějším věku nezvýšila. Naopak u generace roku 1974 je patrný bimodální průběh, kdy po krátké recesi přišlo oživení – generace je rozdělena na ženy, které porodily ještě v nízkém věku počátkem devadesátých let, a na ty, které začaly rodit až ve starším věku v období kolem roku 2000. Z chování generace narozených v roce 1977 je již zřejmý posun těžiště plodnosti do vyššího věku okolo 30 let a vyšším a u generace narozených v roce 1980 se tento trend dále potvrzuje.

Konečná plodnost a konečná bezdětnost mladších generací však záleží na vývoji v příštích letech, zejména na tom, do jaké míry ženy "stihnou" v pozdějším věku porodit alespoň jedno či více dětí.